

የነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.)ሕይወት የትክክለኛው እስልምና ተጨባጭ ምሳሌ ነው

ምስጋና ሁሉ በተከበረው መጽሐፉ

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ
وَتَكْرَأَ اللَّهَ كَذِبًا

ለአለው ለዓለማቱ ጌታ ለአላህ ይገባው። ትርጉሙም (ለእናንተ አላህንና የመጨረሻውን ቀን የሚከፈል ለሆነ ሰው፣ አላህንም በብዙ ለሚያወሳ በአላህ መልዕክተኛ መልካም መከተል አልላችሁ።) ማለት ነው።

ብቸኛ ከሆነው ለሱም አጋሪ ከለለው አላህ በስተቀር በእውነት የሚገዙት አምላክ እንደሌለ እመስክራለሁ። እንዲሁም ሰይዲና ሙሐመድም የሱ ባሪያና መልእክተኛ በመሆናቸውም እመስክራለሁ። ጌታዬ ሆይ! በርሳቸው፣ በቤተሰቦቻቸው፣ በባልደረቦቻቸውና አስከ እለተ ቂያማ ድረስ በመልካም ምግባር በተከተሏቸው ምእምናን እዝነትህን፣ ሰላምህንና በረከትህን አውርድ።

ከዚህም በመቀጠል፡

አላህ (ዐ.ወ.) መልክተኛውን ሙሐመድን (ሶ.ዐ.ወ.)የላከው አቅኚ አብሳሪ እንደሁም ወደአላህ በፈቃዱ ጠሪና አብሪ ብርሃንም አድርጎ ነው። መልእክቱም መደምደሚያና አለም አቀፋዊ ሲሆን ለሁሉም ዘመንና ቦታ ተስማሚና አዳሽም ነው። ይህም የነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) ቃላት፣ ተግባራትና አጠቃላይ የእለት ተእለት ኑሯቸው ለትክክለኛው እስልምና ተጨባጭ ምሳሌ መሆኑን በግልጽ አሳይቷል። ይህ መሆኑም አያስደንቅም ምክኒያቱም ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) ከጌታቸው ጋር ለአላቸው ግንኙነቱም ሆነ ጎሳቸው፣ ቀለማቸውና እምነታቸው የተለያዩ ቢሆንም እንኳ ከመላ ሰዎች ጋር በነበራቸው ውለታ የቁርአንን ስርአት ይከተሉ ነበርና። በመሁኑም

(ከርሳቸው አላህ ይውደድና) አናታችን ዓኢሻ ስለነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) ጠባይ በተጠየቁ ጊዜ የሰጡት መልስ (ጠባያቸው ቁርኣን ነበር) የሚል ነበር።

የነብያችንን (ሶ.ዐ.ወ.) ህይወት ታሪክ የሚመራመር ሰው በቃላታቸው፣ በተግባራታቸውና በማንኛውም የእለት ተእልት ኑሯቸው የነበራቸው ገጽታ ሊከተሉት የሚገባና አርአያነት ያለውም መሆኑን በቀላሉ ሊገነዘብ ይችላል።

ጥቂቶቹን በንጠቅስ እውነተኛና ታማኝነታቸው ተቀዳሚ ሆነው እናገኛለን።

ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) እድሜ ልካቸውን እውነተኛና ታማኝ በመሆናቸው ከህዝባቸው መካከል መልእክተኛ ሆነው ከመላካቸው በፊት (እውነተኛታማኙ) የሚል ስያሜ ተሰጥተዋል። አሕመድ ሸውቂ የተሰኘው የግብጽ የግጥም ደራሲ ይህን ሁኔታ ሲገልጹ እንደህ ብለዋል።

«በህፃንነቱ የሰዎች ታማኝ ብለው ሰየሙት በቃል ታማኝ የሆነ ሰው በምንም ተጠርጣሪ ሊሆን አይችልም።»

የሩሞች ንጉስ ሂረቅል -የእስልምናን እምነት ከመቀበላቸው በፊት- አቡ ሱፍያን አቡ ሐርብን ጠርቶ ስለነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) በጠየቃቸው ጊዜ በሰጡት ሰፊ ማብራሪያ የሚከተለው ተካቷል፡ ሂረቅል ለአቡሱፍያን አንድህ ሲል ጠየቃቸው፡ «የሚለውን ከማለቱ በፊት በውሸት ትጠረጥሩት ነበርን?»

አቡ ሱፍያንም ሻረ አንጠረጥረውም ነበር አሉ። እሱም ክዳትስ ነበረውን? አለ። አቡ ሱፍያንም ሻረ የለም አሉ። ይሁንጂ ቃል ኪዳን የተጋባንበት ጊዜ አላለቀም ምን እንደሚያደርግም አናውቅም አሉ። አቡ ሱፍያን ታሪኩን ሲተርኩ ከዚህች ዐረፍተ ነገር ሌላ አጉዳይ ቃል ማስገባት አልቻልኩም ነበር አሉ።

የአመኔታ ጠባይ በነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) ማንነት በብሩህ ገጸታው እጅጉን ጎልቶ የታየው በተባረከው የሂጅራ ሌሊት ነበር። በዚያን ሌሊት ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) (ከርሳቸው አላህ ይውደድና) ዓሊ ኢብን አቢ ጧሊብ ከምንጣፋቸው እንዲተኙና ሰዎች ያስመጡባቸውን አደራ ለባለቤቶቹ እንድመልሱ አዘዋቸው ነበር። ይህን ያደረጉትም አነዚህ አደራ ያስቀመጡት ሰዎች እሳቸውን የሚጠሉ፣ እሳቸውንና ባልደረቦቻቸውን የሚያሰቃዩዋቸውና ንብረታቸውን የሚቀሙ እንደሁም ከሀገርም እያበረሯቸው ሳሉ ነበር። ይህም ማንኛውም ምእምን ጠላቱ እንኳን ቢሆንም አንድን ሰው መክዳት አይፈቀድለትምና ነው። አላህ (ሱ.ወ.) አንድህ ይላል፡

{وَاتَّخَفَانَّ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً فَابْتَدَأَ إِلَيْهِمْ عَلَى سَوَاءٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ}

ትርጉሙም (ከሕዝቦችም ክዳትን ብትፈራ (የኪዳኑን መፍረስ በማወቅ) በመተካከል ላይ ኾናችሁ ኪዳናቸውን ወደነሱ ጣልላቸው። አላህ ከዳተኞችን አይወድምና።) ማለት ነው።

ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) እንድህ ብለዋል፡ (አደራን ላስቀመጡብህ ሰው መልስ። የኪዳህንም እትካድ።)

ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) ከማነም በላይ ቃልና አደራ አክባሪ ነበሩ። እሳቸው አንድም ቀን አንድን ክዳት ፈጽመውና የአንድንም ሰው ውለታ ክደው አያውቁም። ውለታ ለዋለላቸው ሁሉ ተመሳሳይ ውለታ ሳይመልሱ አሳልፈው አያውቁም። ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) ከዚህች ዓለም ከመለየታቸው በፊት እንድህ ብለዋል፡ (አንድም ሰው በኛ ላይ ስጦታ አልነበረውም አጸፋውን የመለስንለት ቢሆን እንጂ። አቡ በከር ሲቀር ለእሱ በትንሳኤ ቀን አላህ የሚመለስለት ስጦታ በኛ ላይ አለብን።)

ከነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) ቃልና አደራ አክባሪነት ገጽታዎች ሌላው ደግሞ (ከርሳቸው አላህ ይውደድና) ለእናታችን ኸዲጃ ያሳዩት የነበረው የውለታ አክባሪነት ገጽታ ነው። እሳቸው እናታችን ኸዲጃ በሕይወት በነበሩበት ወቅት አፍቃሪ፣ አክባሪና ታማኝ ነበሩ። ከሞቱ በኋላም በልባቸው ያላቸውን ታላቅ ቦታ በመገለጽ ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) እንድህ ብለዋል፡ (አላህ (ዐ.ወ.) ከሷ በበለጠ ሰው አልተካኝም። እሷ ሰዎች በካዲኝ ወቅት አምናብኛለች። ሰዎችም ሀሰተኛ ባሉኝ ጊዜ እውነትህን ነው ብላኛለች። ሰዎች በከለከሉኝ ጊዜ በገንዘቧ አግዛኛለች። ከሌሎች ሳይሆን ከሷ አላህ (ዐ.ወ.) ልጆችን ሰጥቶኛል።) (ከርሳቸው አላህ ይውደድና) እናታችን ዓኢሻ እንድህ ይላሉ፡ ሐንብዩ ሚሰቶች በአንዷም በኸዲጃ የቀናሁትን ያህል ቀንቼ አላውቅም። አይቻል አላውቅም ነገር ግን ነብዩ ስሟን ማንሳት ያበዙ ነበር። አንዳንድ ጊዜ ፍየል ያርዱና ስጋዋን ቆራርጠው ለኸዲጃ ወዳጆች ያከፋፍሉት ነበር። ሌላው የውለታ መላሽነት ገጽታቸው ደግሞ በበድር ጦርነት የእስልምና አምነት ተከታይ ስላልሆኑት ሰዎች ሁኔታ የተናገሩ ቃል ነው። በዚያን እለት እንድህ ብለዋል፡ (ሙጥዲም ኢብን ዓዲይ በሂዎት ኖሮ ስለነዚህ እስረኞች ቢጠይቀኝ ኖሮ ሁሉንም በለቀቅኋቸው ነበር።) ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) ከጧኢፍ በተመለሱ ጊዜ ወደመካ የገቡት ሙጥዲም ኢብን ዓዲይ በተባለው ሰው አስጠረኒት ስለነበር ውለታውን በማክበር ነው ይህን ያሉት።

ነብያቸን (ሶ.ወ.) ለጠላቶቻቸው ቢሆንም እንኳ ቃል ከማክበር ወደኋላ አይሉም ነበር። (ከርሳቸው አላህ ይውደድና) ሐዘይፋ ኢብንል የማን የሚከተለውን አውርተዋል፡ ለበድር ጦርነት ከመሳተፍ የከለከለኝ ሌላ ነገር አልነበረም ነገር ግን እኔና አባቴ ከመካ ለመውጣት ባሰብን ጊዜ የቁረይሽ ከሃዲዎች ያዙንና እናንተ ወደሙሐመድ እየሄዳችሁ ነው አሉን። እኛም አይደለም ወደመዲና ነው የምንሄደው አልን። እነሱም ቀጥታ ወደመዲና እንድንሄድና ከነብያቸንም ጋር ተሰልፈን እንዳንዋጋ ቃል ኪዳን አስገቡን። ወደአላህ መልክተኛ በደረሰን ጊዜም ይህን ወሬ ነገርናቸው። እሳቸውም ሂዱ-ወደመዲና- ቃላቸውን እናከብርላቸዋለን በነሱም ላይ ድል ለመቀዳጀት የአላህን እርዳታ አንለምናለን አሉ።)

ነብያቸን (ሶ.ወ.) ከሚስቶቻቸው ጋርም የነበራቸው ግንኙነት ተወዳዳሪ የሌለውና ሊከተሉት የሚገባ አርአያነት ያለው እንደነበረ ይነገራልን።

ነብያቸን (ሶ.ወ.) ከሚስቶቻቸው ጋር ያሳለፉት ሕይወት በፍቅር፣ በርህራሄ፣ ራስን ዝቅ በማድረግና በለዘብተኝነት የተሞላ ነበር። ነብያቸን አንድም ቀን በሚስቶቻቸው ላይ ኩራት የሚባል ነገር አሳይተው አያውቁም፡ ፡ ይልቁንም ከሁላቸውም ጋር የነበራቸው ግንኙነት በመልካም ምግባር የታነጸ ነበር። ይህምም አንድህ የሚለውን የአላህን ቃል መሰረት በማድረግ ነበር፡

{وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ}

ትርጉሙም (በመልካምም ተኗኗሩዋቸው።) ማለት ነው። እንድሁም እንድህ የምትለዋ አንቀጽ የያዘቸውን ትርጉም በመተግበር ነበር፡

لِنُؤْمِلِيَّاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ .

ትርጉሙም (ለእናንተም ከነፍሶቻችሁ (ከጎሶቻችሁ) ሚስቶችን ወደእነርሱ ትረኩ ዘንድ መፍጠሩ፣ በመካከላችሁም ፍቅርንና እዝነትን ማድረጉ ከአስደናቂ ምልክቶቹ ነው። በዚህ ውስጥ ለሚያስተውሉ ሕዝቦች ተግምራቶች አልሉ።) ማለት ነው።

ነብያቸን (ሶ.ወ.) አዘኝ ባል ነበሩ። (ከርሳቸው አላህ ይውደድና) እናቸን ሰፍያ ሲያለቅሱ ባዩ ጊዜ አንባቸውን በተከበሩት እጆቻቸው በማበስ ያረጋጓቸው መሆኑ ተወርቷል። (ከርሳቸው አላህ ይውደድና) አነስ ኢብን

ማሊክ እንደህ ይላሉ፡ እናታችን ሶፍያ ከእለታት አንድ ቀን ከነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) ጋር በጉዞ እያሉ ወደኋላ ዘገዩ። ነብያችንም ጠብቀዋቸውና ሲቀበሏቸው በጎታታ ግመል አስቀምጠውኝ በማለት አለቀሱ። ያን ጊዜ ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) በእጆቻቸው ዓይኖቻቸውን እያበሱ አረጋግተው ዝም አሰፏቸው።

ነብያችን ከልጆቻቸውም ሆነ ከልጅ ልጆቻቸው ጋር የነበራቸውም ግንኙነት አርአያነት ያለው ነበር። ለልጆቻቸውና ለልጅ ልጆቻቸው ጥልቅ ፍቅር፣ እዝነትና ርህራሄ ያላቸው መልካም አባትና ደግ አያት ነበር። (ከርሳቸው አላህ ይውደድና) እናታችን ዓኢሻ አንድህ ይላሉ ፡በመልካም ገጽታዋ፣ በደግ ሁኔታዋና በውብ ባህርይዋ ከአላህ መልክተኛ ልጅ ከፋጢማ የበለጠ ነብያችንን የሚመስል ሰው አይቸ አላውቅም። እንደህም አሉ ወደነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) በምትመጣ ጊዜ ቁመው ይቀበሏትና ስመውም ከመቀመጫቸው ያስቀምጧት ነበር...።)

(ከርሳቸው አላህ ይውደድና) አሉ ሁረይራህ አንድህ ብለዋል፡ ከእለታት አንድ ቀን የአላህ መልክተኛ (ሶ.ዐ.ወ.) አል አቅረዕ ኢብን ሓርቢኒተይምይ የተባለው ሰውዬ አጠገባቸው ተቀምጦ እያለ የዓሊይን ልጅ ሐሰንን ሳሙት። አል አቅረዕ ይህን ባየ ጊዜ እኔ ዐሥር ልጆች አሉኝ አንድ ቀን አንዳቸውንም ስሜ አላውቅም አለ። እሳቸውም ላፍታ ተመለከቱትና (የማያዝን አይታዘንለትም)አሉ። ከእለታት አንድ ቀን ነብያችን ሰዎችን በሰግደት ሲመሩ ሱጁድን በጣም አስረዘሙ ሰግደቱ ካለቀ በኋላ ሰዎች ያለህ መልክተኛ ሆይ በዚህ በዛሬው ስግተዎ ያደረጉት ሱጁድ ከዚህ በፊት አድርገውት የማወቁት የሱጁድ ዓይነት ነው እሱ የታዘዙት ነገር ነውን ወይስ ትንቢት እየወወረደለዎት ነበር? በማለት ጠየቁ። ነብያችንም ያለችሁት ሁሉ አልሆነም። ነገር ግን ልጄ ከጀርባዬ ላይ ተቀምጦ ነበርና የልቡን ሳያደርስ ማቋረጡን ስለጠላሁ ነው) አሉ።

እዚህ ላይ ለማረጋገጥ የምንፈልገው ይህ ሁኔታ በነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) ልጆችና ልጅ ልጆች ብቻ ያልተወሰነ መሆኑን ነው። ይልቁንም ነብያችን ለሁሉም ሰው ማስተማር የፈለጉት ስርአት ነበር። (ከርሳቸው አላህ ይውደድና) ኡሳማ ኢብን ዘይድ ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) ከሀሰን ጋር ይዘዋቸው ሲንቀሳቀሱ (ጌታዬ ሆይ እኔ እውዳቸዋለሁና አንተም ውደዳቸው) ይሉ ነበር ሲሉ አውርተዋል። (ከርሳቸው አላህ ይውደድና) አነስ ኢብን ማሊክ እንደህ ይላሉ፡ እኔ የአላህ መልክተኛን አስር አመታት አገልግያለሁ። አንድም ቀን ኤጭ ብለውኝ፣ የሰራሁትን ነገር ይህን ለምን አደረግህው፣ የተውኩትንም ነገር ይህን ለምን አላደረግህም ብለውኝ አያውቁም።

ነብያችን እንደዚሁም ከባልደረቦቻቸው ጋር የነበራቸው መልካም ግንኙነት ሊከተሉት የሚገባ ምሳሌነት ያለው ግንኙነት ነበር። ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) ባልደረቦቻቸውን በደስታቸውም ሆነ በሀዘናቸው ይጋሯቸው ነበር። የተሰወረውን ሰው የትሄደ ይሉና ከነሱም የታመመውን ሄደው ይጠይቁ ነበር። ጉዳዮቻቸውን በትኩረት ይከታተሉና በማንኛውም ሁኔታ ስሜታቸውን ለማስከበር ይጥሩ አንድነበር ይታወቃል። ሲማክ ኢብን ሐርብ የተባሉት ባልደረባ እኔ ስክላህ መልክተኛ ጋር ትቀመጥነበርን? ብዬ ጃቢር ኢብን ሰሙራህን ጠየቅሁ። እሳቸውም አዎን ብዙን ጊዜ የሱብህን ሰግደት ከሰገዱበት ቦታ ጸሐይ አስከምትወጣ አይነሱም ነበር። ጸሐይ ከወጣች በኋላ ይነሱ ነበር። ባልደረቦች ተቀምጠውም ያወሩና የደንቁርናውን ዘመን እያነሱም ይሰቁ ነበር በዚያን ጊዜ ነብያችንም (ሶ.ዐ.ወ.) ፈገግ ይሉ ነበር። በማለት መለሱልኝ።

ይህን ቃሌን ተናገርኩኝ ለኔና ለናንተም ከአላህ ዘንድ ምህረትን እለምናለሁ።

* * *

ምስጋና ለአለማቱ ጌታ ለአላህ ይገባው። የአላህ እዝነትና ሰላምም በነብያትን በአላህ መላክተኞች መደምደሜያ በስዲና ሙሐመድ በቤተሰቦቻቸውና በመላ ባልደረቦቻቸው ይውረድ።

ሙስሊም ወንድሞች

ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) በሰበአዊነታቸውና በስነ ምግባራቸው ለትክክለኛው እስልምና ተጨባጭ ምሳሌ ነበሩ። እንደሁም በለዘብተኝነታቸውና በእርጋታቸው ልንከተላቸው የሚገባ አርአያ ናቸው።

የአላህ መልክተኛ (ሶ.ዐ.ወ.) ጥሪ ያደረጉለትን ህግና ደንብ የሚመራመር ሰው በሁሉም ዘርፍ ያለውን የርጋታና የለዘብተኝነት ስርአትን በቀላሉ ሊገነዘብ ይችላል። (ከርሳቸው አላህ ይውደድና) እናታችን ዓኢሻ እንደህ ይላሉ። (የአላህ መልክተኛ ሁለት ነገሮች እንዲመርጡ ተጠይቀው አውቁም ወንጀል እስካልሆነ ድረስ ከነሱ ቀላሉን የሚመርጡ ቢሆን አንጂ። ወንጀል ከሆነ ደግሞ ከማነም የበለጠ ከሱ ይርቁ ነበር።) እንደሁም ነብያችን (ሶ.ዐ.ወ.) እንደህ ይላሉ። (ሃማኖት ገር ነው። አንድም ሰው ሃይማኖትን

አይታገለውም እሱ የሚያሸንፈው ቢሆን እንጂ። አጅግ አጥባቂ ወይም ሲበዛ ቸልተኛ ሳትሆኑ መካከለኛ ሁኑ። የተሟላ ማድረግ ቢያቅታችሁ ወደሱ ለመቃረብ ጥረት አድርጉ። ቀላልም አንኳ ቢሆን ዘላቂነት ያለው መልካም ሥራ መንዳው የማይቀነስ መሆኑን አብሰሩ። መልካም ሥራችሁን ዘላቂ ለማድረግ በማለዳ፣ በማታና በከፊል ሌሊት ንቁ በምትሆኑባቸው ጊዜያት ታገዙ።)

የተጠቀሰውን ለዘብተኝነትና እርጋታን ዘላቂ ለማድረግ አንድቻል ነብያችን (ሱ.ዐ.ወ.) ከማንኛውም የማጋነን ገጽታ በተለይም ደግሞ ከሃይማኖተኝነት ማጋነን አስጠንቅቀዋል። ነብያችን ከባልደረቦች በአምልኮት ከለዘብተኝነት በሚያወጣ መልኩ ያሳዩትን ማጋነን እንድህ በማለት አውግዘዋል፡ (እናንተ ሰዎች ሆይ! በሃይማኖት እንዳታጋኑ አደራ እላችኋለሁ። ከናንተ በፊት የነበሩትን ህዝቦች ያጠፋቸውኮ የሃማኖት ማጋነን ነው።)

እኛ ሁላችንም በአሁኑ ወቅት ነብያችንን (ሱ.ዐ.ወ.) መከተል፣ በቀደዱት ቅን መስመር መጓዝና ብርሃንና መሪ የሆነውን መልእክታቸውን አላህ(ዐ.ወ.) ወደመላው የሰው ልጅ እንዳወረደው ምንም ያልተቀላቀለበት በሆነ መልኩ በለዘብተኝነት፣ በርህራሄና በእዝነት እንድሁም ልቦችን በሚያቃርብ መልኩ ለማሰራጨት መጣር በጣሙን ያስፈልገናል። የእስልምና መልእክት ሙሉ ፍትህ፣ ሰፊ መቻቻል፣ አጠቃላይ ጥቅምና ጥልቅ ሰብእነት ነው።

ጌታችን ሆይ! አንተን አንድሁም መልክተኛህን መውደድን ለግሰን። ወደአንተ መውደድ የሚያቃርበንን ሥራ ሁሉ ገር አድርግልን። አገራችንን ሰላም አድርግልን ሌሎችን አገራት እንድሁ።